

Ministry of Internal Affairs of Ukraine
Odessa State University of Internal Affairs
Odesa Military Academy
Naval Institute National University "Odessa Maritime Academy"
National Defence University of Ukraine named after Ivan Cherniakhovskyi
Odessa National Maritime University Petro Mohyla
Black Sea National University
Danube Institute of National University "Odessa Maritime Academy"
Center for Baltic Studies of Taras Shevchenko University of Kyiv
State Organization "Institute of Market and Economic and Ecological
Research of the National Academy of Sciences of Ukraine"
Institute of Criminal Law and Applied Criminology (Chisinau)
Academy of Social Sciences (Łódź)
Riga Nordic University (Riga) Baltic International Academy (Riga)
Scientific Institute of Public Law International Police Academy
Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation

V International scientific conference

**MARITIME SECURITY
OF THE BALTIC-BLACK SEA REGION:
CHALLENGES AND THREATS**

November 26, 2025



ORGANISING COMMITTEE

Foreign members of the Organizational Committee:

Buka Stanislav Anatoliiovych – Doctor of Economics, Professor, Chairman of the Senate of the Baltic International Academy (Republic of Latvia); **Kanels Juris** – PhD in polit., Rector of the Transport and Telecommunication Institute (the Republic of Latvia); **Buzhor Valerii Heorhiiovych** – Doctor of Law, Professor, Honored President of the Institute of Criminal Law and Applied Criminology, President of the Independent Criminological Association of the Republic of Moldova (the Republic of Moldova); **Domzal Piotr** – dr, Rector of the Academy of Social Sciences (Łódź, the Republic of Poland); **Djakon Denis** – Doctor of Economics, Professor, Rector of Riga Nordic University (the Republic of Latvia); **Vareikis Vygantas** – Doctor of Humanities, Professor, Leading Research Fellow, Institute of Baltic Region History and Archaeology, Klaipėda University (the Republic of Lithuania).

Ukrainian members of the Organizational Committee:

Davydenko Viacheslav Vitaliiovych – PhD in Law, Associate Professor, Police Colonel, Rector of Odessa State University of Internal Affairs; **Korniienko Maksym Viktorovych** – Doctor of Law, Professor, Police Colonel, First Vice Rector, Odessa State University of Internal Affairs; **Dryshliuk Volodymyr Ihorovych** – PhD in Law, Associate Professor Director of the Institute of Law and Security, Odessa State University of Internal Affairs; **Medvedenko Serhii Viktorovych** – PhD in Law, Associate Professor, Police Colonel, Director of the Educational-Scientific Institute of Training Specialists for Criminal Police of the National Police of Ukraine, Odessa State University of Internal Affairs; **Halai Anton Yuriiovych** – PhD in Law, Police Lieutenant Colonel, Dean of the Faculty of Training Specialists for Pre-Trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine, Odessa State University of Internal Affairs; **Dombrovan Nataliia Vasylivna** – PhD in Law, Associate Professor, Police Lieutenant-Colonel, Head of the Department of Research Organization, Odessa State University of Internal Affairs; **Babenko Andrii Mykolaiovych** – Doctor of Law, Professor, Head of the Department of Criminal Law Disciplines, Odessa State University of Internal Affairs; **Makovii Viktor Petrovych** – PhD in Law, Professor, Head of the Department of Civil Law Disciplines, Odessa State University of Internal Affairs; **Kobko-Odaraii Viktoriia Serhiivna** – PhD in Law, Head of the Department of State and Law Disciplines, Odessa State University of Internal Affairs; **Buranhulov Andrii Viktorovych** – PhD in Law, Associate Professor, Head of the Department of Professional and Specialized Knowledge, Odessa State University of Internal Affairs; **Savelieva Iryna Vladyslavivna** – Doctor of Economics, Professor, Vice-Rector for Research, Odessa State University of Internal Affairs; **Dinzhos Roman Volodymyrovych** – Doctor of Engineering, Professor, Vice-Rector for Research, Petro Mohyla Black Sea National University; **Smyrnova Iryna Mykhailivna** – Doctor of Pedagogy, Professor, Deputy Director for Academic Affairs, Danube Institute of National University “Odessa Maritime Academy”; **Korolov Ihor Ruslanovych** – Doctor of Philology, Professor, Director of the Center for Baltic Studies of Taras Shevchenko University of Kyiv; **Burkynskiy Borys Volodymyrovych** – Doctor of Economics, Professor, Director of State Organization “Institute of Market and Economic and Ecological Research of the National Academy of Sciences of Ukraine”; **Merkulova Valentyna Oleksandrivna** – Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Criminal Law and Criminology, Institute of Law and Security of Odessa State University of Internal Affairs; **Prenko Yana Olehivna** – Head of the Department of International Cooperation, Odessa State University of Internal Affairs; **Piadyshch Volodymyr Heorhiiovych** – Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Crime Analysis and Information Technologies, Odessa State University of Internal Affairs; **Fors Hanna Volodymyrivna** – PhD in Law, Associate Professor, Head of the Department of Crime Analysis and Information Technologies, Odessa State University of Internal Affairs; **Shkuta Oleh Olehovych** – Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Criminal Law Disciplines of the Institute of Law and Security, Odessa State University of Internal Affairs; **Holovko Oleh Pavlovych** – Candidate of Economic Sciences, Founder and Director of the Publishing House “Helvetyka”; **Vikhliayev Mykhailo Yuriiovych** – Doctor of Law, Professor, Director of the Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.
The reference is mandatory in case of republishing or citation.

V International scientific conference «Maritime security of the Baltic-Black Sea region: challenges and threats» : conference proceedings (November 26, 2025, Odessa, Ukraine).
Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 264 pages.

CONTENTS

THE STATUS OF INTERREGIONAL AND NATIONAL STRATEGIES FOR MARITIME SECURITY

Criminological characteristics and directions of prevention of war crimes in Ukraine

Aksenova Anastasiia Oleksandrivna..... 10

Changing the paradigm of conducting combat operations in the aquatoriums of inland seas

Kapochkina Margaryta Borysivna, Kovalkov Stanislav Georgievich 13

Ukraine’s maritime security strategy: before the problem is stated

Kononenko Tetiana Volodymyrivna 16

Jurisdictional issues in maritime incidents involving warships

Kuznichenko Oksana Valeriivna, Vasylevych Maryna Serhiivna..... 18

Arctic: present state and global demand for the region

Shashkov Denis Alexandrovich..... 21

MARITIME SECURITY COOPERATION OF THE BALTIC-BLACK SEA STATES

Cooperation among the Baltic states in the sphere of maritime security protection: a geopolitical dimension

Goltsov Andrey Gennadiyovych..... 26

The current state and trend of escalation of the russian bottom war of a new hybrid type in the Baltic-Black Sea region

Kapochkina Margaryta Borysivna, Kucherenko Nataliia Vasylivna, Kovalkov Stanislav Georgievich 31

MODERN MILITARY THREATS IN THE BALTIC-BLACK SEA REGION AND COUNTERMEASURES

The russian Black Sea Fleet after the loss of dominance (2022–2025): transition to “mosquito fleet” tactics, coastal missile systems and UAVs – analysis of changes and recommendations for the Ukrainian and Romanian Navies

Germanov Danila Vitaliyovych, Kucherenko Nataliia Vasylivna, Ivaschenko Serhii Mykolayovich 34

Emotional well-being of participants in the educational process as a factor of security resilience during wartime Nivnia Hanna Oleksandrivna	39
Modeling the process of detecting sources of water pollution under modern military threats Rashkevich Nina Vladyslavna, Shevchenko Olha Stanislavivna, Krasnov Viacheslav Anatoliyovych	42
Geopolitical location of Ukraine and some problems that arised in the state as a result of the Russian-Ukrainian war Serdyuk Vladislav Mikhailovich, Vaida Taras Stepanovych	46

INTERNATIONAL AND NATIONAL STATUTORY SUPPORT OF MARITIME SECURITY

Adaptation of National Legislation to NATO Standards in the Field of Maritime Security Berezhna Daria Yevheniivna	50
Legal mechanisms of industrial fishing control as an element of marine environmental security Ilna Anna Oleksandrivna	54
On the matter of peculiarities of ratification of international treaties by the verkhovna rada of Ukraine under martial law Kardash Anastasia Oleksandrivna, Lvova Ielyzaveta Olehivna	57
On the Constitutional and Legal Aspects of the Maritime Security of Ukraine Kovban Andrii Volodymyrovich	61
Marine spatial planning as a tool for implementing environmental security of the marine space Kupinets Larisa Evgenievna	64
Marine pollution in the context of the UN Convention against transnational organised crime Orlovska Natalia Anatoliivna	70
Failure to provide assistance to vessels and persons in disaster: problems of qualification Reznichenko Semen Vasylovich, Reznichenko Hanna Semenivna	73
State government. Security managerment Sainchin Sergey Oleksandrovych	77

Criminal law characteristics of violation of navigation rules Tkachenko Pavlo Ihorovych	80
---	-----------

MARITIME SECURITY AND INTERNATIONAL MARITIME ORGANIZATIONS

Comparative legal analysis of international maritime dispute resolution practices: examples from various countries around the world Kobko-Odariy Viktoriya Serhiivna	84
--	-----------

Maritime security as a key factor influence on the activities of international maritime organizations Mitin Yurii Oleksandrovych	89
--	-----------

Legal status and institutional nature of the European Maritime Safety Agency within the EU system Yanchuk Natalia Dmytrivna	92
---	-----------

THE ROLE OF LAW-ENFORCEMENT AGENCIES IN ENSURING MARITIME SECURITY

The impact of corruption on illegal marine resource extraction and smuggling operations Bavchenkova Iryna Yurievna	97
--	-----------

Corruption risks in the maritime sector as a threat to national security: criminal-legal qualification and counteraction mechanisms Berezhna Daria Yevheniivna	100
--	------------

On harmonizing standards of evidence: from the Criminal Procedure Code of Ukraine to the Rome Statute Kaliuga Karina Viktorivna	104
---	------------

Protection of critical infrastructure facilities in Southern Ukraine as an important element of ensuring maritime security in war conditions Konev Oleksandr Yuriyovych	108
---	------------

The role of the state border service of Ukraine in the system of countering armed aggression of the Russian Federation in the Black Sea region Pavliuk Tetiana Hryhorivna, Andrushko Oleksandr Vasyliovych	112
--	------------

Law enforcement bodies of the soviet period: between protection of law and order and political control of the state
Saranov Serhiy Viktorovich, Epifantseva Veronika Filippovna 115

CURRENT STATE AND CHALLENGES OF MARITIME SECURITY OF PORTS OF THE BALTIC-BLACK SEA REGION

Legal support for environmental safety in Ukrainian seaports in the context of international standards and European integration commitments
Balobanov Alexander Olegovich, Dopilka Vladislav Oleksiyovich 118

Mine hazards in the Black Sea: modern challenges and technologies
Vinichenko Olena Vitaliivna..... 122

Water police in Ukraine and interaction with patrol police and patrol police response sectors: regulatory and legal framework and current practical issues
Drach Vladislav Maksymovych..... 125

Innovations in management and internal control as a factor in enhancing the resilience of maritime infrastructure under hybrid threats
Dulina Oksana Vasylivna 128

The EU Black Sea strategy as a tool for shaping regional security: analysis of approaches to containing russia
Kurepin Vyacheslav Nikolaevich..... 132

Involvement of private detective, security, and military structures in ensuring security in the Baltic-Black Sea region
Chornyi Victor Anatolyevich..... 136

ACTIVITIES OF STATE ARMY UNITS IN MARITIME SECURITY

How the Corps of Royal Engineers supports maritime security: selected aspects of the military engineering formations of partner nations
Yemelianova Svitlana Mykolaivna, Bondar Viktor Yuriyovich, Svetlichnyi Igor Valeriyovich 141

FIGHT AGAINST MARITIME TERRORISM, SMUGGLING, AND ILLEGAL DRUG TRAFFICKING

Problems of protecting seaports – important objects of national security
Bavchenkova Iryna Yurievna, Skryl Sergii Anatoliyovich..... 146

The liability for smuggling under the draft of the Criminal Code of Ukraine Balobanova Daria Oleksandrivna	150
Criminal and legal aspects of the activities of the maritime guard of the state border service of Ukraine Dobrovol'ska Oksana Olegivna	153
Prospects of the development of a mechanism for countering terrorism at sea Pomaza-Ponomarenko Alina Leonidivna, Taraduda Dmytro Vitaliyovych	157
Organized crime as a threat to the maritime security of the Black Sea region: legal and ethical aspects Tolmachevska Yelizaveta Serhiivna	160
 RESPECT FOR SEAFARERS' RIGHTS AS A COMPONENT OF MARITIME SECURITY	
Some aspects of protection of civil rights of seamen under martial state in Ukraine (using the example of wills certificate) Dolyn'ska Mariia Stepanivna	165
Fair treatment of seafarers detained in connection with alleged crimes: analysis of the ILO/IMO Guidelines Yedeliev Roman Serhiiovych	170
Exercise of seafarers' rights in inheritance matters under martial law Makovii Viktor Petrovich	174
Legal regulation of seafarers' rights during military threats and maritime blockades Perunova Olena Nikolaevna	178
Family mediation as a support mechanism for seafarers and their families in the context of hybrid warfare and maritime security threats Serednytska Inha Anatoliivna	181
The essence of an administrative complaint within the system of administrative-legal means of protecting the rights, freedoms, and legitimate interests of individuals under martial law Terlets'kiy Anatolii Volodimirovich	185

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-645-4-40>

PROSPECTS OF THE DEVELOPMENT OF A MECHANISM FOR COUNTERING TERRORISM AT SEA

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМУ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ НА МОРІ

**Pomaza-Ponomarenko Alina
Leonidivna**

*Doctor of Public Administration,
Professor, Head of the Research
Laboratory for the Study
of Management Problems in the Field
of Civil Defence
National University of Civil Defence
of Ukraine
Cherkasy, Ukraine*

**Помаза-Пономаренко Аліна
Леонідівна**

*доктор наук з державного
управління, професор,
завідувач науково-дослідної
лабораторії з дослідження проблем
управління у сфері цивільного
захисту
Національний університет
цивільного захисту України
м. Черкаси, Україна*

Taraduda Dmytro Vitaliyovych

*Candidate of Technical Sciences,
Associate Professor,
Professor of the Department
of Management of Civil Protection
Units of the Institute
of Postgraduate Education
Lviv State University of Life Safety
Lviv, Ukraine*

Тарадуда Дмитро Віталійович

*кандидат технічних наук, доцент,
професор кафедри управління
діяльністю підрозділів цивільного
захисту інституту післядипломної
освіти
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна*

Балтійське та Чорне моря формують стратегічний геополітичний простір, який поєднує Північну та Східну Європу, забезпечує транзит енергоресурсів, функціонування портової інфраструктури НАТО та ЄС, а також критичні підводні кабелі й трубопроводи. Після 2022 року (через повномасштабну агресію РФ проти України) Балто-Чорноморський регіон став центром гібридних загроз, диверсій і терористичної активності, що робить питання морської безпеки особливо актуальним.

Морська безпека є ключовим компонентом загальної національної та регіональної безпеки. Для країн Балтійського та Чорноморського регіонів, де морські коридори є важливими для енергетики, торгівлі й логістики, ризик терористичних і асиметричних атак на морі має серйозні економічні та гуманітарні наслідки. Соціально-політична

турбулентність, гібридні загрози й зростання транснаціональних злочинних мереж ускладнюють традиційні підходи до протидії їхній діяльності [1–2]. З огляду на це виникає потреба в адаптації й посиленні механізмів боротьби з тероризмом на морі, зокрема, через підвищення інтеграції зусиль прикордонних служб, берегової охорони, розвідувальних органів, цивільних інститутів та ін. [там само]. При цьому слід зважати на те, що Балто-Чорноморський регіон (далі – БЧР) відзначається низкою відмінних ознак: перетин інтересів ЄС, НАТО і позаальянсових акторів (зокрема, України), а також різний рівень ресурсного забезпечення у країнах, які входять до цього регіону. Крім того, до цього списку можна додати значну кількість портових переважень, високу щільність цивільного судноплавства, наявність важливих енергетичних об'єктів (нафтогазових терміналів, трубопроводів), а також транзит військових і торгових маршрутів.

Морський тероризм у БЧР проявляється не стільки у класичній формі (піратство, захоплення суден), скільки у гібридних атаках на критичну морську інфраструктуру, транспортні коридори та військово-морські об'єкти. Його ключові ознаки у БЧР такі: 1) застосування високотехнологічних БПЛА й надводних безпілотних катерів; 2) атаки на підводні інфраструктурні об'єкти (газогони, енергокабелі, трансбалтійські лінії зв'язку); 3) блокування торговельного судноплавства як елемент політичного тиску; 4) використання «сірих зон» морського права для проведення операцій під фальшивим прапором; 5) інформаційно-психологічні операції із залякування цивільного судноплавства. Збройна агресія РФ проти України спричинила появу низки нових терористичних загроз: 1) обстріли українських портів Одеси, Чорноморська та ін.; 2) атаки на цивільні зернові судна; 3) мінування акваторій та використання дрейфуючих мін; 4) блокування торговельних шляхів у порушення Конвенції ООН з морського права.

З метою реагування на такі інциденти в БЧР доцільно видається необхідність щодо створення Єдиного Балто-Чорноморського Центру Морської Антитерористичної Взаємодії. Уважаємо, що зазначений центр може виконувати такі функції: координації розвіданих; оперативного реагування на підводні інциденти; технічної експертизи атак на інфраструктуру; розробки стандартів морської безпеки в напрямку протидії терористичній діяльності. Крім того, перед вказаним центром стоїть завдання щодо створення спільного хмарного датацентру для обміну даними, застосування алгоритмів ШІ для виявлення аномалій у поведінці суден і забезпеченні захисту від GPS/AIS-спуфінгу.

У продовження відзначимо, що окремий напрямок протидії тероризму на морі є забезпечення розвитку протимінної й антидиверсійної інфраструктури. У Чорному морі необхідно зреалізувати таке: розгор-

нути мережу протимінних бар'єрів; застосовувати безпілотні системи для контролю потоків і портів; упровадити модульні системи акустичного моніторингу. Щодо Балтійського моря, то вважаємо, що в його межах слід посилити захист підводних кабелів та енергетичних ліній, створити спільні патрульні групи Фінляндії, Швеції, Данії та Польщі. Крім того, доцільно забезпечувати розвиток спільних навчань і підготовки кадрів у сфері антитерористичної діяльності. Власне, існує необхідність у проведенні регулярних антитерористичних навчань «Baltic-Shield» і «Black Sea Guard», а також підготовці фахівців із підводної протидиверсійної боротьби.

Отже, БЧР є однією з найбільш вибухонебезпечних зон Європи щодо терористичних і проксітерористичних (гібридних) загроз на морі. У сучасних умовах саме морська інфраструктура – порти, підводні кабелі, енергетичні коридори – стає об'єктом першочергової уваги агресивних акторів, насамперед РФ. Існуючі механізми протидії є недостатньо інтегрованими, фрагментованими й ослабленими правовими прогалинами. З огляду на це вважаємо, що перспективним є створення комплексної міждержавної системи реагування, яка об'єднає технологічні, правові, військово-морські та розвідувальні спроможності країн Балтійського та Чорного морів. Без формування єдиної регіональної архітектури безпеки неможливо гарантувати захист критичної інфраструктури та забезпечити стабільність морських комунікацій у найближчі десятиліття.

Література:

1. Помаза-Пономаренко А. Л. Протидія тероризму як напрям гарантування системи національної безпеки: тренди та механізми. *Економіка, управління та адміністрування*. 2025. № 2(112). С. 187–193.
2. Помаза-Пономаренко А. Л., Тарадуда Д. В. Інституційні механізми протидії терористичній діяльності та забезпечення системи безпеки. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2025. № 10. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/7756/7886>.